

Paul Cristian Staicu

Am mers să ascult recitalul unui elev și am ascultat un pianist, ceea ce este o premisă foarte bună, din pornire. Și pe o atare bază se construiește, de obicei, ceva care conduce la o concluzie bună, în speță posibilitatea apariției unui nou nume de bun augur în pianistica românească.

Elev în clasa a X-a, elev al profesoarei Ludmila Popișteanu, Paul Cristian Staicu și-a ales un repertoriu pe care l-am putea numi demonstrativ, în cel mai bun sens al cuvântului, în scopul acoperirii unui spațiu stilistic cât mai amplu, de la Bach pînă la — surpriză! — jazz de cea mai bună calitate. Un repertoriu din care se poate releva atît maturitatea concepției interpretative cît și virtuozitatea, niciodată goală, ci pusă în slujba ideii. Odată cu *Partita a IV-a* de Bach și *Sonata op. 26* de Beethoven, pianistul a demonstrat o deosebită justețe și în același timp înțețe a reliefării planurilor, preluările pe orizontală ale vocilor fiind realizate foarte omogen, iar conducerea planurilor sonore dovedind o deosebită siguranță, obiectivare chiar. Această obiectivare, care nu este niciodată răceală, pare a fi produsul studiului îndelungat, al meditației asupra partiturii, în dorința de a-i găsi traseele cele mai adevărate, mai semnificative și este, fără îndoială, și rodul colaborării dintre elev și pedagog. Poate cu excepția celebrului marș funebru din sonata beethoveniană, gîndit în tonuri puternic contrastante depășind cerințele partiturii, care ar fi necesitat mai multă interiorizare, mai multe tonuri de gri în locul unui alb și negru puternic delimitat — cu această excepție deci, tot recitalul lui Paul Cristian Staicu a fost foarte elaborat, scoțînd la iveală o conștientizare și un control, un auto-control aproape nefirești pentru vîrsta cu pricina, dar în orice caz pozitive. Calități ce s-au putut observa și în foarte dificila *Legendă* lisztiană, dusă la capăt fără fisură, cu un deosebit brio, și în gradațiile dinamice și emoționale extra-fine ale celor *Cinci Sarcasme* de Prokofiev, realizate foarte diferențiat, fiecare întruchipînd, pînă la urmă, un imaginar portret, plin de vervă și culoare.

Și totuși, în pofida atîtor calități, în pofida realului profesionalism de care a dat dovadă, în pofida tehnicii impecabile și foarte avansate, Paul Cristian Staicu nu este, încă, un pianist care să „treacă rampa” cu ușurință. Poate acest control perfect, poate această obiectivare — deși sentimentul nu lipsește niciodată — te fac să te întrebî cît este rodul unei munci asidue și cît al acelei spontaneității muzicale care de multe ori ia forme mai spectaculoase? Dar spunem „încă” pentru că există în interpretarea lui Paul Cristian Staicu o seninătate, o liniște care nu pot fi generate de un efort, ci de un firesc al exprimării prin muzică. Inșușire ce s-a relevat pe deplin, printr-o adevărată cădere a măștii de elev studios, silitor și controlat, în momentul cînd pianistul a dat, în bis, două piese de jazz, în care s-a transformat complet, stîrnind surpriza dar și entuziasmul sălii. Pentru că orice diversificare se do-

vedește binevenită atunci cînd este vorba despre muzică de calitate și pentru că eliberarea mai pronunțată într-un anumit domeniu al muzicii nu poate fi decît rodnică pentru toate stilurile către care se va îndrepta pianistul. Într-o carieră pe care ar merita din plin să o poată continua cu succes.

Mihaela Pavel

O cunoaștem pe Mihaela Pavel de mai mulți ani ca pe o pianistă de forță, cu o tehnică înăscută dar și lucrată cu o deosebită asiduitate, care ar mai fi avut însă de muncit în domeniul, atît de delicat, al concepției, al tușeului, al nuanțelor, atît dinamice cît și timbrale pe care bogata paletă a pianului le poate oferi. Am constatat, cu acest recital că, din păcate, nimic nu s-a schimbat din ceea ce știam, nici fundamental în rău, nici fundamental în bine. Schimbarea în rău stă însă în faptul că nu s-a produs nici o evoluție reală. Poate ceva mai multă siguranță, poate o tehnică ceva mai avansată, dar, în pragul examenului de stat la Conservator, secția pian, Mihaela Pavel nu pare a avea nimic esențial de spus.

Atributele forței rămîn, incontestabile, susținute de o virtuozitate care nu are însă strălucirea pe care numai aprofundarea conținutului i-o poate oferi, cu adevărat. Ó masivitate a gestului pianistic conduce la un discurs din care lipsesc de multe ori atît de necesarele diferențieri timbrale, dinamica fiind redusă, în linii mari, la *forte* și *piano*. Contrastul simplu, nenuanțat, este singura modalitate coloristică întrebuițată, or un repertoriu care include Beethoven, Schumann, Granados, Prokofiev și Silvestri (pentru a numi doar compozitorii reprezentați în acest recital) necesită cu siguranță mult mai mult. Din acest punct de vedere, cea mai reușită piesă din acea seară a fost fără îndoială *Toccata* de Prokofiev, a cărei deliberată structură monocromă este totuși cea mai potrivită pianistei.

Un alt moment de mai mare noblețe a gestului, de mai mare echilibru, generat de înseși semnificațiile muzicii a fost partea a III-a din *Sonata* beethoveniană *op. 109*, acel coral realizat cu multă interiorizare și reținere de Mihaela Pavel. De asemenea, *Bacchanala* lui Silvestri i-a oferit pianistei prilejui dezvoltării unor calități care altfel ar fi putut să rămînă neobservate. Sînt doar citeva, momentele pentru care recitalul Mihaelei Pavel ar putea constitui un germene. Un germene ce ar putea rodi într-un mai mare aprofundare a semnificațiilor partiturii, a rezistenței la atracția virtuozității și a forței, care prea des se confundă cu bătutul în pian, a lucrului atent, artizanal, la calitatea sunetului, la infinitel nuanțe pe care le poartă în sine, latent, fiecare partitură. Și pe care interpretul creator le descoperă întotdeauna, în felul său.

Dana CAMIL

Dublu recital de pian: Grigore Cudalbu, Cristina Stănescu

La 26 iunie — un dublu recital pianistic pe afișele Filarmonicii: Grigore Cudalbu și Cristina Stănescu — cu programe incluzînd lucrări de la Bach

la Messiaen și Constantin Silvestri. Un bun prilej de a sesiza începuturile unor drumuri artistice ce pot deveni roditoare, de a fi martor conturării trăsăturilor de personalitate ale viitoarelor „nume” interpretative.

Cei doi pianiști aparțin unor trepte diferite de generație, lucru evident desigur și în modul de abordare și realizare al repertoriului. Grigore Cudalbu, elev în clasa a VIII-a la Liceul de artă „George Enescu”, în clasa prof. Camelia Pavlenco, și-a marcat debutul său concertistic printr-un program ambițios, solicitându-l mult peste nivelul vârstei sale școlare.

Preludiul și fuga în fa diez minor ca și Toccata în mi minor de Bach — au propus o imagine oarecum romantică a marelui Cantor în care ni s-au părut interesante încercările de rafinare ale planurilor sonore. *Sonata op. 22 în si bemol major* de Beethoven, *Studiile* de Chopin (op. 10 nr. 9, op. 25 nr. 2, op. 10 nr. 12) și Debussy (*pentru opt degete*) au scos în evidență efortul tânărului artist de a depăși dificultățile tehnicii pianistice, reliefând în același timp posibilități ale elaborării unei concepții interpretative proprii. Aceleași remarci se pot face și în ce privește interpretarea *Sonatei* de Constantin Silvestri care a încheiat programul recitalului lui Grigore Cudalbu — un pianist aflat desigur la începutul unui drum spinos pe care talentul cert îl va ajuta să-și depășească emoțiile și îi va da răbdarea de a duce pînă la capăt edificarea unei solide tehnici instrumentale.

Absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” (clasa C. Ionescu-Vovuş) Cristina Stănescu este deja pianistă cu o anume maturitate artistică. Un recital complex ca evantai al stilurilor și tipurilor de abordare ale tehnicii instrumentale (*Fantezia și fuga în re minor* de Bach, *Sonata în do major* de Mozart, *Fantezia op. 17* de Schumann și *Regard de l'esprit de joie* de Messiaen) i-a permis Cristinei Stănescu să-și pună în valoare capacitatea de arhitecturare a materialului sonor, logica desfășurării frazei muzicale ca și o bună cunoaștere a stilurilor pianistice. Tinăra artistă are o anume profunzime și seriozitate a gândirii care ne face să-i urmărim cu interes evoluția viitoare.

Maia CIOBANU

Elevi ai liceului de artă „G. Enescu” pe podiumul filarmonicilor din Ploiești și București

---

Se consideră — și pe bună dreptate — că Liceul de Artă „G. Enescu” din București reprezintă actualmente o importantă pepinieră de talente interpretative, la nivelul învățămîntului nostru artistic; o demonstrează nu numai aspectul numeric — numărul mare de interpreți vehiculați în concerte de nivele dintre cele mai diferite, de la cele școlare la cele obișnuite, de stagii ale filarmonicilor din țară, — ci și aspectul calitativ al evoluției interpretative: este vorba de laureați ai unor importante

concursuri naționale și internaționale, de prezențe concertistice, uneori, de manifestă pregnanță.

Rămîne indiscutabil faptul că tinerii interpreți ocupă, în vremea din urmă, o pondere sporită în programele camerale și de concert ale filarmonicilor; și dacă unele manifestări păstrează încă aerul unor audiții școlare transferate în sala de concert, altele — în schimb — se ridică efectiv la nivelul obișnuit al vieții de concert profesionale. Evident, la categoria acestor din urmă evoluții mă voi referi în rîndurile următoare, dedicate unor prezențe de special interes pe scena filarmonicilor din Ploiești și București.

Manifestările concertante dedicate tinerilor interpreți constituie un fapt pe cit de salutar pe atît de obișnuit în viața filarmonicii prahovene; spre sfîrșitul precedentei stagiuni Carol Litvin a condus un asemenea concert avîndu-i ca soliști pe elevii liceului bucureștean de artă. Absolvent în acest an, trecut apoi cu succes prin „furcile caudine” ale examenului de admitere la conservatorul bucureștean, Nicolae Vasilescu conturează, încă din această etapă, tipul violonistului virtuoz pentru care strălucirea sonoră apare firesc sprijinită de căldura expresiei; în plus interpretarea *Concertului în re minor* de Aram Hacıaturian a beneficiat de o rafinată paletă timbrală atent stăpînită. Rămîne de urmărit ca etapele următoare să adauge acestor prețioase împliniri virtuțile unei gândiri muzicale active, revelatoare la nivelul straturilor profunde ale expresiei muzical-poetice a textului.

Într-o apariție poate mai puțin edificatoare violoncelistul Radu Naghi — absolvent și el în acest an, a interpretat partitura *Concertului* de Luigi Boccherini, dezvăluind — drept principal aspect al realizării sale, calitatea bună a susținerii timbrale, atît de dificil de „construit” la acest instrument. O abordare prematură, temerară, chiar hazardată. Așa s-ar putea — la prima vedere, și nu la primă audiere — califica încercarea de a te apropia, la 17 ani, de măreția spirituală a sensurilor „*Poem*”-ului pentru vioară de Ernest Chausson; Liviu Ailincăi o face cu deplină conștiință a responsabilității actului său. Tensiunea interioară dispune de o gradare logică ce se sprijină în egală măsură pe concentrarea expresiei, pe calitatea atent întreținută a tonului și mai ales pe înțelegerea tensiunii poetice ce caracterizează arcul expresiv al poemului. Absolvent al ciclului gimnazial, foarte tinărul pianist Valeriu Rogacev manifestă, în mod cert, tentația, chiar fascinația, spectacolului pianistic, întîi în compania filarmonicii prahovene iar mai apoi secondat de orchestra Radioteleviziunii Române. *Concertul în la minor* de Grieg a cunoscut acea luminoasă expansivitate juvenilă, entuziasmantă atunci cînd este muzicalmente ordonată.

Citeva evenimente din șirul lung al prezențelor tinerilor interpreți pe podiumul scenelor filarmonicii bucureștene, la Sala Studio și în Sala Muzeului de Artă: de vîrstă gimnazială Georgiana Ciobanu este de pe acum mai mult decît o importantă promisiune a talentului ei violonistic; „*Havanaise*” și „*Introducere și Rondo Capricioso*” de Camille Saint Saëns au beneficiat de o strălucire instrumentală virtuoză însoțite de o voință constructivă bine întreținută temperamental.